

Een godsdienstgeschil in een Palembangsche dorp.

In den loop van het jaar 1930 bereikte het kantoor voor Inlandsche Zaken te Batavia het verzoek van den Controleur te Sekajoe, een plaatsje aan de Moesi, ongeveer 100 Km. ten Westen van Palembang, om iemand te zenden ter bespreking van een godsdienstgeschil, waardoor ongewenschte spanningen tusschen de beide partijen waren ontstaan. Als ik mij wel herinner werden toen eenige stukken ter zake meegezonden, waardoor het mogelijk was een indruk van de oorzaak van de onderlinge vijandschap der beide partijen te krijgen. Ik heb die stukken bewaard en aan de hand ervan is het mijn bedoeling U een denkbeeld te geven van de mas'alaha's, de vragen op godsdienstig gebied, die de gemoederen daar zoo in beweging hadden gebracht.

In het algemeen eerst deze opmerking, dat dit geschil zich niet bepaalde tot Sekajoe, maar zich overal voordeed, waar de zoogenaamde modernistische opvattingen in den Islam zich deden gelden. Vanaf het jaar 1915 kreeg deze richting invloed en bekendheid op Java, waar zij door een Javaansch en door een Arabisch godsdienstleeraar werd onderwezen. Het verzet van de traditioneel geloovigen tegen de modernisten nam overal in den aanvang een heftigen vorm aan en eerst na jaren luidde de tegenstand en kwam er aan de openlijke vijandschap een einde. In de buitengewesten deed de nieuwe leer haar intrede later dan op Java; de tegenstellingen hadden ^{er} hetzelfde karakter. ~~als~~ Evensals op Java stond men in de kringen van het inheemsch bestuur weinig welwillende tegenover de verkondigers van de nieuwe leer en zooals menig regent op Java, behoorden onder meer de zelfbestuurs ^{der} ter Oostkust van Sumatra tot de verklaarde tegenstanders. Dit laat zich gereedelijk verklaren door de omstandigheid dat zij op godsdienstig gebied voorgelicht werden door godsdienstige raadslieden, de panghoeloe's op Java, schriftgeleerden en ambtenaren voor de godsdienstige rechtspraak elders, die allen zonder onderscheid tot de oude school behoorden. Niet zonder succes bestreden deze de hun onwelkome nieuwlichters door het bestuur te doen gelooven dat die lieden politiek gevaarlijk waren en communistische beginselen verkondigden. Het zal U niet verwonderen als ik U zeggen dat het jaren duurde voor het mogelijk bleek dergelijke volkomen ongegronde vooroordeelen weg te nemen.

Laat ik trachten U een denkbeeld te geven van het terrein waarop deze geschillen zich bewogen. Er ~~waren~~ ^{zijn} er verschillende bij - bij de bespreking van het geschil te Sekajoe ga ik daar nader op in - die op het ritueel betrekking hebben en juist deze zijn het die de gewone, niet speciaal godsdienstig gevormde menschen in beweging brengen, omdat ze telkens weer aanleiding tot wrijving geven. Daarnaast zijn er nog twee strijd-vragen waarvan er een de wereld der schriftgeleerden in beweging raakt. Het is ^{de} vraag ~~over de bevoegdheid~~ der geleerden, die na de eerste twee eeuwen van den Isla sedert den dood van Mohammad leefden, om zelfstandig tot afleiding van de kanonieke wet uit de bronnen ~~over te gaan~~ ^{en zich niet te bepalen}

tot het met gezag omkleeden der uitspraken der schriftgeleerden uit de 3de eeuw der Hidjrah, in onderlinge overeenstemming gegeven. Het is ^{door} aan dit leerstuk dat de nieuwe school den naam modernistisch te zijn, heeft gekregen. Zij leert ^{namelijk} uitdrukkelijk dat het de plicht is van elk nieuw geslacht van wetgeleerden om het kanonieke recht van den Islam, voorzover het de verhouding tusschen menschen betreft, op de hoogte van hun tijd te houden, waardoor een einde zal kunnen komen aan de achterlijkheid der Moslimsche volken in ontwikkeling. Hierover is te Sekajoe, althans in de op schrift gestelde strijdpunten, niet gesproken. Wel over het laatste punt dat voor de ingewijden even belangrijk is als voor den eenvoudigen man: het oordeel der nieuwe school over het bezoeken der graven, in het bijzonder ^{van} der graven van heiligen, die bij hun leven genadebewijzen van Allah toonden te bezitten. Niet zooals haar tegenstanders het maar te gaarne deden voorkomen, niet het bezoeken der graven, een voor alle Indonesiërs zeer in eere gehouden gewoonte ~~als zoodanig~~, maar het daaraan verbinden van gebeden aan de afgestorvenen om hun voorspraak bij Allah voor de inwilliging van hun wenschen, ja om de vervulling ^{zelve} van die wenschen. Bij de bepaling van haar standpunt in deze en in vele andere vragen, toont de nieuwe school zich streng en, onverzoenlijk orthodox en puriteinsch tegenover alle gebruiken en leerstellingen die aan de gezellen van den Profeet en aan het geslacht, dat na hen kwam, vreemd waren. Het is deit laatste punt dat meer dan elk der andere tot de verwijdering tusschen de beide partijen te Sekajoe had bijgedragen. Wanneer men weet dat de opvattingen in de gemeente over den invloed van reeds gestorven heilige mannen deze reactie bij de volgelingen der nieuwe school ten gevolge had, dat deze, hun kamponggenooten kafir's noemden, omdat zij Allah deelgenooten in Zijn macht toekenden en zich daardoor aan veelgodendom (sjirk) schuldig maakten, dan behoef ik daar niet veel aan toe te voegen. Het gevolg was dat de kaoem moeda weigerde den Vrijdagschen dienst in een en dezelfde moskee met die ongeloovigen te doen en een eigen bedehuis voor die wekelijksche godsdienstoefening wilden oprichten. Dit nu is in een en dezelfde kampong niet mogelijk, tenzij aan verschillende meestal niet vervulbare eischen voldaan wordt. De kaoem toea erkent in dergelijke gevallen nooit dat aan de noodige voorwaarden voldaan is en beschouwt ^{zulk} een ~~dergelijken~~ tweeden Vrijdagschen dienst als onwettig. Dit ^{nu} heeft het gevolg dat hun eigen dienst onwettig wordt als die andere dienst toch wordt gehouden. Hiermede zijn alle voorwaarden om tot een ongewenscht handgemeen te komen van de met elkaar twaistende dorpsgenooten te komen vervuld. U zult mij wel ten goede houden dat ik den moskeestrijd verder laat rusten. [om voor de voor deze mededeeling gestelde tijd verstreken is een geruststellende kalmeering in de gemoederen te kunnen vaststellen, als gevolg van de gehouden bespreking.]

In het nu volgende zal ik de voornaamste der 11 in een aan mij gezonden verslag genoemde strijdvragen opnoemen; de volgorde er van voor de vergemakkelijking van het ^{bedacht}

Gobee

بَدْعٌ هُوَ مَا لَا يَكُنْ مَعْرُوفًا فِي كِتَابِ وَلَا سُنَّةِ وَلَا إِجْمَاعٍ
Complète Het uitspreken van de nijjah vóór de takbīratā'l-ihram door de goeroe hadji Moestafo en goeroe hadji Moefti gezonden aan hadji Basri van de Kaoem Moeda. Deze heeft onder elke stelling van de tegenpartij zijn meening geformuleerd en in dien vorm werd het stuk mij toegezonden. Over de ~~voerlaatste~~ vraag, laatste twee vragen : de beteekenis en de toelaatbaarheid van de begrippen ^atwassoel en istighāthah, het toenadering zoeken tot Allah en het vragen om Zijn gunst en hulp, maar wat de orthodoxe leer hieronder verstaat en naar wat men daar in werkelijkheid van maakt richtte Hadji Basri een in het Arabisch gestelde vraag tot den Sjeich, den rector van de Azhar te Cairo, met het verzoek de wetgeleerden aan de Azhar verbonden, in het bijzonder die van de Sjafi'itische school, op te dragen in een antwoord vast te ~~willen~~ leggen wat de traditioneele orthodoxe leer hier over zegt, in den vorm van een fetwa, een op de Wet gegronde uitspraak. Over ~~de het~~ in December 1928 hierover ^{te Sekajoe} ontvangen ^{stuk} uitspraak, hoop ik aanstonds nog een en ander te kunnen meedeelen.

3)

overzicht eenigszins veranderd.

Deze 11 strijdvragen nu zijn door 2 woordvoerders van de oude school (Kaoem Toea) goeroe hadji Mostafa en goeroe hadji Moefti gezonden aan hadji Basri van de Kaoem Moeda. Deze heeft onder elke stelling van de tegenpartij zijn meening geformuleerd en in dien vorm werd het stuk mij toegezonden. Over de ~~voerlaatste~~ vraag, laatste twee vragen : de beteekenis en de toelaatbaarheid van de begrippen ^atwassoel en istighāthah, het toenadering zoeken tot Allah en het vragen om Zijn gunst en hulp, maar wat de orthodoxe leer hieronder verstaat en naar wat men daar in werkelijkheid van maakt richtte Hadji Basri een in het Arabisch gestelde vraag tot den Sjeich, den rector van de Azhar te Cairo, met het verzoek de wetgeleerden aan de Azhar verbonden, in het bijzonder die van de Sjafi'itische school, op te dragen in een antwoord vast te ~~willen~~ leggen wat de traditioneele orthodoxe leer hier over zegt, in den vorm van een fetwa, een op de Wet gegronde uitspraak. Over ~~de het~~ in December 1928 hierover ^{te Sekajoe} ontvangen ^{stuk} uitspraak, hoop ik aanstonds nog een en ander te kunnen meedeelen.

Van de 11 strijdpunten, hunne formuleering en het daarop gegeven antwoord, geef ik hier het navolgende, in hoofdzaken aan den oorspronkelijken tekst aansluitende, weer :

K.T. Bid'ah (iets ~~nieuws in den godsdienst~~ - ritueel of in het godsdienstig leven ~~in het algemeen~~ - is volgens ons te onderscheiden in 5 categorieën : verplicht, aanbevelenswaardig, verboden, afkeurenswaardig en toelaatbaar; Bid'ah beteekent agama baroe.

K.M. Als het waar ~~is~~ ^{is} dat bid'ah agama baroe beteekende ~~agama baroe~~ ^{agama baroe} dan kan dat niet ~~zee~~ ^{op die wijze} onderscheiden worden en als bid'ah een goede beteekenis heeft en in de genoemde ~~groepe~~ ^{onderscheidingen} aan den Islam wordt toegevoegd, dan is de ~~bet~~ ^{bet} zin daarvan, dat de Gezant Gods, de gezellen en de vier Imam's (de vier chaliefen) nog ~~te weinig~~ (aan godsdienst) hadden of nalatig zijn geweest; dat is onmogelijk want volgens Allah's woord ~~(heeft Hij gezegd :)~~ heden heb ik Uw voorschriften voor U volledig gemaakt, heb ik U mijne weldaden ten volle bewezen en heb ik den Islam voor U als godsdienst aantrekkelijk ~~gemaakt~~. Het door de K.M. steeds verdedigde standpunt is dat alles, inzonderheid op godsdienstig gebied, dat ~~ten t~~ niet tot de praktijk van het vrome voorgeslacht ~~h~~ behoort bid'ah is, ^{want} ~~waarvan de~~ een overlevering ~~ie~~ zegt, dat elke nieuwigheid dwaling is en elke dwaling in de hel komt.

1. *Quid*
2. *uitgebreid*
3. *Nov. 5:5*

K.T. Soennah is het uitspreken van de nijjah vóór de takbīratā'l-ihram. [Het gaat hier over het overluid van het ^{uitspreken} voornemen de sembahjang te doen voor de eerste takbir, de eerste maal Allāhoe Akbar wordt gezegd.]

K.M. Aanvaardt ~~dit~~ ^a als soennah, omdat het op zichzelf goed is, niet omdat de Profeet dit zou hebben gedaan. Evenwel onder dit voorbehoud dat het geen last veroorzaakt aan anderen die hun voornemen willen formuleeren. Het stil voor zichzelf

Handwritten notes at the bottom of the page, including Arabic script and additional commentary.

zelf uitspreken van de nijjah is volgens sommigen afkeurens- voor anderen
aanbevelenswaardig, maar het hoorbaar uitspreken er van is afkeuringswaardig als
ware het verboden, ^{en het is} niet bij de wet voorgeschreven volgens de algemeene opvatting
Zoo ook de herhaling er van ^{al moent} luider ~~en luider~~. Hierin zijn de voorganger en de-
genen die achter hem staat en degenen die alleen de salat doet, gelijk. En aan geen
van hen allen wordt door de wet voorgeschreven dat hij de nijjah overluid uit-
spreekt, noch dat hij dit bij herhaling moet doen, daarover zijn de Moslims het eens,
ja zij verbieden dit zelfs. [Ook het overluid reciteeren van den Koraan ^{bezoeken} door
iemand alleen, wanneer dat stoornis oplevert voor een ander wordt ^{is} niet door de
wet geregeld, gelijk de profeet ten aanzien van zijne gezellen ^{bepaalde} zeide, ter-
wijl zij de salāt deden, namelijk : o menschen, elk uwer ^{speldt zijne} roept ^{naam dat zijn hart hem} zijnen Heer aan, maar ⁱⁿ
laat de een ^{is} niet ~~harder~~ luider ~~trachten te doen~~ dan de ander ^{trachten te} bij het recitee-
ren. *أيهما التأي ملك ينأى ربه بلا جهر بعظم على بعض بالقراءة*]

(blijkbaar
tijdens de
salaat)

Het is duidelijk dat deze oogenschijnlijk zeer onbelangrijke aangelegenheid een
vruchtbaar onderwerp werd voor oneenigheid in de gemeente. De discipelen zijn
vaak feller dan de leermeesters en de overtuiging dat ^{het} hoe harder hoe beter gold
voor het uitspreken van de nijjah, ~~het voornemen~~, kon moeilijk anders dan een
steen des aanstoots worden.

K.T.

Over het voorzeggingsgebed voor de dooden. Wij zeggen dat de talqīn na het
begraven soennah is. Het bewijs er voor is in de Toehfah (commentaar op de Min-
hād̄j van Ibn Hadjar). Aanbevelenswaardig is de talqīn (uitgesproken) door een
iemand die meerderjarig en in het bezit van zijn verstandelijke vermogens is enz.

K.M.

De talqīn heeft geen nut voor de dooden. Wanneer het lieden zijn die veel
gezondigd hebben, dan ^{moet men} te bidden voor hun vergieffenis en hiervoor dat zij de
vragen van Moenkar en Nakīr zullen kunnen beantwoorden.

zie Aboe Da'ōed : (djana'iz 69 : salōē lahoe ~~et-tathbīt~~ fāinnahoe al'āna joes'al
66).

Hierbij sluit zich aan de vraag of de dooden in hunne graven al dan niet kun-
nen hooren. Kortheidshalve zullen wij dit punt verder onbehandeld laten.

Over het opstaan tijdens het reciet van het geboorteverhaal van den Profeet
wanneer het ter wereld komen van den Profeet wordt bezongen.

K.T.

Dit is soennah ^{is} blijkens een overlevering die vermeldt dat Fatimah, de dochter
van den Profeet, opstond ^o wanneer de Profeet binnenkwam om hem tegemoet te gaan;
zij vatte hem dan bij de hand, ^{ab'it i midde} onderhield ~~zich met hem~~ laafde hem ~~in het warme~~
^{verhoes} middaguur en liet hem in haar kamer zitten.

K.M.

... Het opstaan gedurende het reciet van de levensgeschiedenis van den Profeet
werd niet in praktijk gebracht door ^{de} tijdgenooten ~~van den Profeet~~ en de vier
Imaan's . De vermelde overlevering heeft betrekking op den tijd toen hij nog in
leven was; soennah is dit dus niet.

opgestane strijd over de toelaatbaarheid van de maelid viering is in

Egypte gestreden. In 1915 heeft Sajjid Rasjīd Ridā, de oprichter van al-Manār, het bekende maandblad van de modernistische partij in Egypte hier een verhandeling over geschreven. [Zeer in het kort komt de inhoud er van hierop neer dat de aanvankelijk in de 6de eeuw H. onder de regeering van vorsten der Turkomannen in zwang gekomen groots opgezette vieringen van den geboorte-en sterfdag van den Profeet, in later eeuwen op even wereldsche, zij het minder kostbare en praalvolle wijze navolging vond in Egypte. Hoewel algemeen wordt toegegeven dat de tijdgenooten van den Profeet, noch het geslacht na hem, noch de vier chaliefen deze viering gekend hebben, achten de schriftgeleerden het vieren van den maelid uit een stichtelijk oogpunt aanvelenswaardig en het wereldsch vermaak, voor zoover het niet van een verboden of afkeurenswaardigen aard is, daarbij toelaatbaar. De modernistische school beperkt het reciet tot het heest need een zeer eenvoudig historisch relaas, met weglating van allerlei bijzondere lofprijzingen, ^{over} betrekking hebbende op de lichamelijke schoonheden van den profeet en wijst er steeds op dat het niet anders kan of de wijze van viering geeft voor de onontwikkelden den indruk dat het dit een van de instellingen van den godsdienst en van de wettelijk voorgeschreven godsdienstoeffeningen is, ^{aan} waardoor ze afkeurenswaardig, ja zelfs verboden worden.]

Ten aanzien van het opstaan der toehoorders vermeldt Sajjid Rasjīd dat de bekende rechtgeleerde ibn Hadjar het opstaan dit eerbetoon aan den Profeet tijdens het maelid reciet een bid'ah noemt en er op wijst dat het volk hierin geen verwijt treft, wel de ingewijden. De niet geschoolden kunnen niet anders dan denken dat het opstaan soennah, volgens sommigen hunner zelfs verplicht is. Over andere niet op goede overlevering berustende nieuwigheden sprekende, besluit de schrijver zijn betoog met aanhaling van hetzelfde koraanvers, waarmede zijn geestverwant van Sekajoe zijn tegenstander weerlegde, namelijk met Koraan 5 vers 5. ^{اليوم اتمت لكم}

Het vervullen van door een overledene verzuimde verplichtingen op godsdienstig gebied.

K/T/ Isqāt sembahjang dan poeasa dan lañ lañ daripada kadoeanja bagi majjit pada madzhab Hanafi maka itoe soennah dan terkadang wadjid² dan haroes mengikoet Hanafi dengan sjaratnja. Isqāt heeft hier den zin van in mindering brengen van. Tevens is dit een voorbeeld van het ~~inderdaad~~ in de Wet geoorloofd verklaarde van een andere rechtsschool voor een bepaald geval. ^{het volgen van}

K.M. verwerpt dit door te zeggen dat het bovenstaande de bedoeling heeft de tekort-

+++ (woordelijk staat er : la jalīqoe at-taghazzoel bidjamālihi)

ذكري المولد
النبوي

1. In over-
deelen
uitbreiden
dinden
11

komingen goed te maken van iemand die gestorven is, bijv. door het in gebreke blijven ^{is} de vastgestelde sembahjangs te doen of de vasten te houden. Een 15tal menschen wordt daarvoor bijeengebracht. Vervolgens geeft men beurtelings aan elk van hen f.1000.- met de volgende woorden sprekende : ik overhandig U dit geld om de tekortkomingen van die en die goed te maken en de begiftigde antwoordt daarop ^{dit} ik neem ^{de} ze aan, om ze daarna terug te geven aan dengene die ze hem ter hand stelde. Aldus doet ^{de schenker} hij met elk hunner, totdat allen die samen waren gehad heeft. Naar het geloof van de menschen die zoo doen is het waar dat de tekortkomingen van den doode dan ^{worden} zijn goed gemaakt. Hierna krijgen de menschen die dit op zich hebben genomen elk f.10.-. De gang van zaken bij het op deze wijze doen vervallen van schuldig gebleven sembahjangs, zoo dat de tekortkoming (dosa) van een ander wordt goedgemaakt, daarvan zeg ik dat dit ten eenenmale niet mag. 't Wordt niet door den godsdienst geëischt, 's is niet verplicht en 't is zelfs geen soennah. Geen van de 4 iman's spreekt er over of beveelt zoiets te doen.

Over de vraag of iemand die in de periode tusschen de komst van twee profeten weder tot den afgodendienst overgaat in het paradijs kan kokemen (djika mengobah ia dari ⁿ menjembah ia akan berhala, ^{zal ik ontchuldigd laten.}

K.T. Wij zeggen zelfs dat hij in het paradijs komt. Als bewijs Koraan 17 : 16 , de hemelreis van den profeet : wij hebben eerst gestraft toen wij een profeet hadden gezonden.

K.M. Wanneer dergelijke lieden geloofd hebben maar weer afvallig geworden zijn, wor- zij als moesjrik gestraft. Het gaat dus Hun behoud hangt dus af van de vraag of zij, in vroeger ~~tijde~~ ^{was} tijden levende, trouw zijn gebleven en aan de hun bekende leer van Abraham of van Jezus; zijn zij dat niet, dan zijn zij verloren.

^{ook} Twee punten die betrekking hebben op het uitspreken van de nijjah voor de salaah, waarover de tweede hier behandelde strijdvraag ging en de vraag of de dooden al dan niet hooren in het graf zal ik kortshalve voorbijgaan.

Twee geschilpunten blijven ter behandeling over. De tegenstelling neemt hier scherper vormen aan en een iets uitvoeriger bespreking is daarom noodig, ook omdat uit Cairo door beide partijen ontvangen uitspraken dit wel waard zijn.

Het geschil gaat hier over twee begrippen die min of meer samenvallen, althans in de door de een en de ander gebruikte formuleeringen door elkaar worden gebruikt. Ik bedoel hier tawassoel en istighāthah . Het woord ^{awas} tawassoel ~~wordt~~ in een andere afleiding van den stam wasala in den zin wasala ilā kadā den zin de beteekenis heeft van taqarraba ilaihi ^{is} hij kwam in de nabijheid ^{van} van, ^{namelijk} in het woord wasīlah voor o.m. in Karaan 5:39, wa'ttaqōe Allāha wa'btaghōe ilaihi 'l-wasīlah : vreest Allah en tracht nader tot Hem te komen. In ^{de} het commentaar van al-Baidhāwī wordt hierover gezegd ^{namelijk} dat waarmede men tot Hem nadert, en in zijn nabijheid komt door ^{dit woord verstaat als}

en in Zijne nabijheid komt door ~~de~~ het betrachten van gehoorzaamheden het nalaten van daden van ongehoorzaamheid. In het verband, waarin dit woord ~~hier~~ in het onderhavige geschil gebruikt wordt is daaraan tevens de gedachte verbonden dat men door dit nader komen tot Allah iets hoopt te bereiken, namelijk de vervulling van een wensch of het ontkomen aan een gevaar e.d. Voor het bereiken van dat doel vraagt men ~~de~~ hulp wat in het Arabisch wordt weergegeven met isti'ghāthah dat dezelfde beteekenis heeft als isti'anah. Zoals men nader tracht te komen tot Allah door goede werken, zoo vraagt men Hem om hulp. De afstand tusschen den gewonen sterveling en God is zóó groot dat men zich gaarne tot hen wendt die door hun heilig leven Zijn gunst hebben verworven; zich tot hen wendt om hunne bemiddeling voor de bede waar het om gaat, nog tijdens hun leven, maar ook na hunnen dood. Het is duidelijk dat het geloof in de werkdadigheid in de tussschenkomst der heiligen ~~en~~ moest leiden tot een vereering en tot het toekennen van bovennatuurlijke geaven die in strijd moesten komen met een zuiver monotheistische opvatting van Allah's wezen. Het volksgeloof en zijn tradities zijn sterker gebleken dan de orthodoxe leer. Ondanks de uitdrukkelijke uitspraken die de Keeraan bevat tegen de wondermacht van den Profeet en tegen zijn wetenschap van het onkenbare die aan God alleen is voorbehouden, werden in de 3de eeuw van de Hidjrah reeds wonderen aan den Profeet toegeschreven en was in de 5de eeuw de heiligenvereering reeds opgenomen in den orthodoxen Islam. Zoo ~~is~~ ^{wordt} aan de vrienden Gods, die door hun heilig leven als wali (awliā) als patroon en beschermer ^{van den gewonen sterveling} in het godsdienstige leven gelden, ~~de~~ ^{gelijk} de wali of de mawlā de beschermheer van den vrijgelatene is, ^{de} ~~de~~ ^{de} macht ^{voorbehouden} de voorspraak te zijn van hen die zich in het gebed tot hen wenden. De grens tusschen een dergelijke vereering en het stellen van andere goden naast Allah is niet aan te geven en het is tegen deze verschillende vormen van vereering en aanbidding van heiligen en het bezoeken van hunne graven om daar vervulling van wenschen te verkrijgen, dat de modernistische school zich keert, in navolging van hetgeen schriftgeleerden in de 14de eeuw reeds hadden verkondigd en wat in het begin der 19de eeuw door de Wahhabieten met het zwaard in de hand over een groot deel van Arabië was verbreid.

van den Jam'ane ja'ane

in het wereldlijke leven

aan de Profeten de macht is gegeven door Allah te worden. Het is in de wāli's de awliya' al-awliya' die Allah's vrienden en de behouders van de wetten zijn.

Om nu tot Sekajoe terug te keeren en de van beide zijden gegeven formuleeringen K.T. Tawassoel - ik zal het woord korthedshalve verder onvertaald laten - door tussschenkomst van de profeten en wali's is, naar onze meening, toelaatbaar, maar het is tot soennah gemaakt en voor ~~een groot deel~~ ^{de helft, kan men zeggen} geeft het de wijze waarop gebeden wordt, ~~aan~~ ^{aan}. Toelichting vindt men hierover in overleveringen. De drie hier genoemde zijn niet met zekerheid vast te stellen, ~~een er van komt mogelijk aanstonds nog ter sprake.~~ ^{in dit verband}

K.M. Tawassoel ~~beteekent~~ bemiddeling van den Profeet. Aan tawassoel op deze wijze behoort men te gelooven, ^{de} dus aan het vragen van ~~zijn~~ ^{de} hulp om een gebed te doen (sampaikan do'a) ^{de Profeten}

(sampaikan do'a) in den tijd dat hij nog in leven was. Ook dat men zijn voorspraak
 / beter kan vragen vraagt/voor den komende dag - bedoelde wordt den dag des oordeels) - moet men
 gelooven. Tawassoel in dezen zin is een geloofsplicht wegens Allah's woord :
 vreest God en tracht nader tot Hem te komen (Koraan 5:39). Evenwel hulp vragen
 om ons - bedoeld wordt ons gebed + voor ons te verrichten door tusschenkomst
 van den gezant Gods of de wali's nadat zij gestorven zijn, dat mag ten eenen male
 niet. [Aangehaald wordt Koraan 17:82 72:18 *ادعوا الله ولا تدعوا مع الله أحدا*]

Ten slotte volgt al-istigāthah.

K.T. Wij zeggen dat deze door tusschenkomst van de profeten en heiligen geoorloofd
 is, blijkens een overlevering : waar wanneer iemand uwer alleen is gebleven in de
 woestijn laat hij dan roepen o Abdallah ..... Allah heeft dienaren die hem *dan*
 verhooren zullen.

K.M. al-istigāthah dat is hulp vragen. De hulp vragen van de profeten en de heiligen
 bij gevaar of in geval van cholera of moeilijkheden, dit is niet geoorloofd,
 ja wij zeggen van lieden die dat doen dat zij heidenen, afgodendienaren/zijn (zij
 kennen deelgenooten in de macht van den Heer, menjekoetoe kan Toehan). Allahs
 woord is: U dienen wij en U vragen wij om hulp. En *elders* : Hij is de eenige en
 eeuwige God.

Wanneer de bedoeling is hulp te vragen bij brandgevaar of redding te vragen
 als ^{er} gevaar is om te verdrinken *er* als zij *er* nog in, aan wien men hulp vraagt nog in
 leven zijn, dan mag dat vanzelfsprekend, maar ook aan menschen zooals wij mag dat.
 / die al overleden of niet in de buurt is Maar iemand/hulp vragen in gevaar, dat mag volstrekt niet, want zij kunnen geen
 invloed meer uitoefenen. (membri bekas).

Het* is duidelijk dat de kern van het geschil dat ongewenschte afmetingen
 had aangenomen in deze laatste twee strijdvragen gelegen was.

De vraag die Hadji Basri van de K.M. richtte tot den rector van de Azhar
 universiteit te Cairo had ten doel een antwoord uit te lokken dat hem krachtige
 argumenten tegen zijn tegenstanders zou kunnen verschaffen, argumenten die de ge-
 godsdienstleeraren in zijn eigen land niet zouden kunnen *verschaffen*, naar hij
 meende. [De tekst er van in goed Arabisch geschreven luidt als volgt :

Vele schriftgeleerden onder de Javanen legden mij de vraag voor (*betreffende*
 (het geoorloofd zijn van) de tawassoel door tusschenkomst van den profeet
 na zijn dood en het vragen (om een gunst aan Allah) bij de eer van den P rofeet.
 Ik zeide tot hen dat *(t.a.v.)* tawassoel door den profeet na zijn dood en het vragen bij
 zijn eer (of aanzien) in de wet niet is opgenoemen, (evenmin) het *teelaatbare*
 mogelijk *zijn* van zijn voorspraak in den zin van *aanroepen* *van* een beroep op plechtige wijze *er*

/ een be- Allah door/den naam van den profeet om iets te verkrijgen of het afwenden van
 roep te een kwaad door een beroep op iemands eer en aanzien, door daden noch door woor-
 doen op den. Dan volgt een voorbeeld van een dergelijk gebed en hij zegt verder :
 de eer en het aanzien

is dat geoorloofd of niet? en wanneer gij zegt dat zoo iemand (nader omschreven als boven) een moesrik is, is dan de vervulling van zijn godsdienstplichten geldig ondanks zijn afgodendienarij of niet? En wanneer gij hierop antwoordt (met ja of neen) wat is dan de bedoeling van Allahs woord (Kor.5:39) wa'ttaqōe 'llāha wa'btagōe ilaihi's-sabīla l-waṣīlah ?]

Het antwoord dat werd ontvangen was niet, zooals werd gevraagd, van den Sjafii-tischen, maar van den Sjaich (het hoofd) van de Malikiëtische rechtsschool.

Het is veel te uitvoerig om er hier ^{volledig} [uitveering] op in te gaan. Als algemeene kenschetsing zou ik willen zeggen dat het aan de bedoelingen van den steller van de vraag recht late laat wedervaren, zonder nochtans een oogenblik de tegenovergestelde meeningen zeer duidelijk te vermelden. Mocht men dan meenen dat hij de door Hadji Basri gewraakte handelingen ja toelaatbaar acht, dan volgt nog even dat de door de voorstanders gebruikte overleveringen zwak zijn of dat men beter doet in geval van twijfel zich te onthouden (da' mā joerīboekā ilā mā joerīboekā) . *en dat het beste en veiligste voor het geloof is, zie bl. 10 l. 10*

*Lerjans
te stammin
Elevand
Ide moefti*

[De moefti maakt een drieledige onderscheiding.

1. Het vragen aan een ander een gebed ten behoeve van den vrager te doen. Bij het leven van den Profeet was dit geoorloofd; hij vroeg dit zelf ook aan anderen. Voorbeelden worden hiervan genoemd. Hetzelfde na zijn dood van hem te vragen is volgens een bekend werk een bid'ah. Het vrome voorgeslacht deed dit nimmer.

2. Het op plechtige wijze een beroep doen op God bij den naam van een van zijn schepselen. De schrijver acht dit met uitzondering van elk ander wezen alleen geoorloofd ten aanzien van den Profeet Mohammad; laat ^{veel verdergaande} ~~heer~~ echter andere meening op volgen die niet afdoende weerlegd worden.

*en
geeft
hiervan
een voor-
beeld*

3. Het op plechtige wijze een beroep doen op God door eer en aanzien van iemand wiens naam daarbij genoemd wordt, wiens voorspraak dus gevraagd wordt. Als voorbeeld wordt gegeven : Ik tracht nader tot U te komen bij de eer van Uwen profeet wat zooveel is als : ik beschouw Uwe liefde voor hem over wien Uw zegen kome als middel om nader tot U te komen ter vervulling van wat ik noodig heb of ik bezweer U bij de eer van den Profeet, namelijk bij Uw liefde voor hem enz. Na hier nog een grote uitbreiding ten aanzien van anderen dan de Profeet aan gegeven te hebben, gaat hij voort en zegt : de bepalingen van de sjari'ah wijzen uit dat er geen bezwaar tegen het bovenstaande is en inderdaad heeft, zooals ik reeds zeide de orthodoxie dit alles aanvaard sedert de 5de eeuw H., ^{en} maar zoo leest men verder : het beste en veiligste voor het geloof is het gebruik van de geijkte dat de sahabah dit alles niet deden, wijst niet op een verbod van tawassoel op deze wijze, maar meer hierop dat zij wilden voorkomen dat het volk en andere gedachten aan verbond ^{zou i en.} omdat de menschen nog niet lang te veren in een tijd leefden. De onuitgesproken bedoeling is blijkbaar hun herinnering aan den heidentijd.

Onverwacht volgt hierop] dat het beste en veiligste voor het geloof is de geijkte gebeden te gebruiken, waarover geen verschil tusschen de schriftgeleerden bestaat en alles te vermijden waarover twijfel en onzekerheid bestaat en Zijn duidelijk woord te volgen : U aanbidden wij en U vragen wij om hulp, en zoo ook wat de Profeet tot ibn 'Abbās zeide : wanneer gij om hulp vraagt, vraag die dan aan God.

اذا استعنت فاستعن بالله

[Ten slotte behandelt hij het geval dat iemand uit de volkklassse zegt : o, die en die, help mij en dergelijke. Het oordeel of dit koeft is of niet hangt af van de mate waarin de man gelooft in diengene aan wien hij hulp vroeg. Gelooft hij wat wij denken, dat geen schepsel welk ook, invloed heeft op 'tgeen God doet, dan is hij geen kafir, maar wanneer hij geklooft dat de om hulp gevraagde een aandeel heeft in eenig werk Gods, dan is hij een kafir, dan is zijn salat niet gekdig en ook niet die van hem die hem volgen, bij het gebed. Het is niet vreemd als wij zeggen dat het noodig is hun dit te verbieden, ^{over} ⁱⁿ de wetenschap dat het genadebewijs der heiligen niet ontkend wordt, dat het verstandelijk mogelijk is, zelfs ^{kan} zich voordoet, om niet te spreken van de profeten want zij hebben een plaats bij Allah die de plaatsen der heiligen en vromen niet evenaren. ^{en} Allah weet het beste kent zijn instellingen en geheimen het beste. Wij vragen hem den Verhevene dat hij de Moslims ten rechte leidt in woord en in daad daad, want Allah leidt wien Hij wil naar den rechten weg.]

↳ Het einde van zijn betoog is dan

uit Egypte kwam, ik denk dat hij met hem kwam

↳ De inhoud van het

Het was een gelukkige omstandigheid dat ik deze inderdaad niet gemakkelijk te hanteeren uitspraak niet behoefde te gebruiken bij de besprekingen. Bij mijn aankomst werd mij een ander zeer voortreffelijk gesteld stuk ter hand gesteld, naar ik vermoed van een schriftgeleerde uit Mekka. Het is niet meer in mijn bezit en ik heb er geen aantekeningen over. De hoofdzaak van het daarin vervatte betoog was deze, dat men zich, in verband met de algemeen erkende genadebewijzen der heiligen, Allah's vrienden, wel moest hoeden voor het ondoordacht uitmaken voor kafir van hen die in de door Allah aan hen bewezen genade gelooven en hun voorspraak vragen. Het waarschuwend woord uit de overlevering : man kaffara Moesliman fahoewa kafir, wie een Moeslim tot ongeloovige verklaart, die is een ongeloovige, een woord dat zwaar telt, zal hierbij niet ontbroken hebben. Het stuk dat in menig opzicht de opvattingen van de Kaoem Moeda recht deed wedervaren, maar hun onverzoenlijke houding veroordeelde, miste zijn invloed niet, zoodat de leiders der modernisten hun medewerking toezegden hierin verandering te brengen. In een ruimen kring van belangstellenden verklaarden in de avonduren de hun dorpsvoorgangers, zonder dat iemand daartegen opkwam, dat zij het woord kafir tegen hun dorpsgenooten niet meer zouden gebruiken. De andere punten leverden geen moeilijkheden op en naar ik later hoorde werd er niets meer vernomen van ghet voornemen een ^{andere} nieuwe moskee voor den Vrijdagsdienst op te richten. Aan de openlijke vijandschap was een einde gekomen, hoewel van toenadering in de langen tijd

↳ en den eisch van de K.T. om openlijk te verklaren dat zij hun dorpsgenooten geen kafir meer zouden noemen, inwilligden.

geen sprake zal zijn geweest. —